

Ступень Назар

к.е.н., доцент

НУ «Львівська політехніка»

м. Львів

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

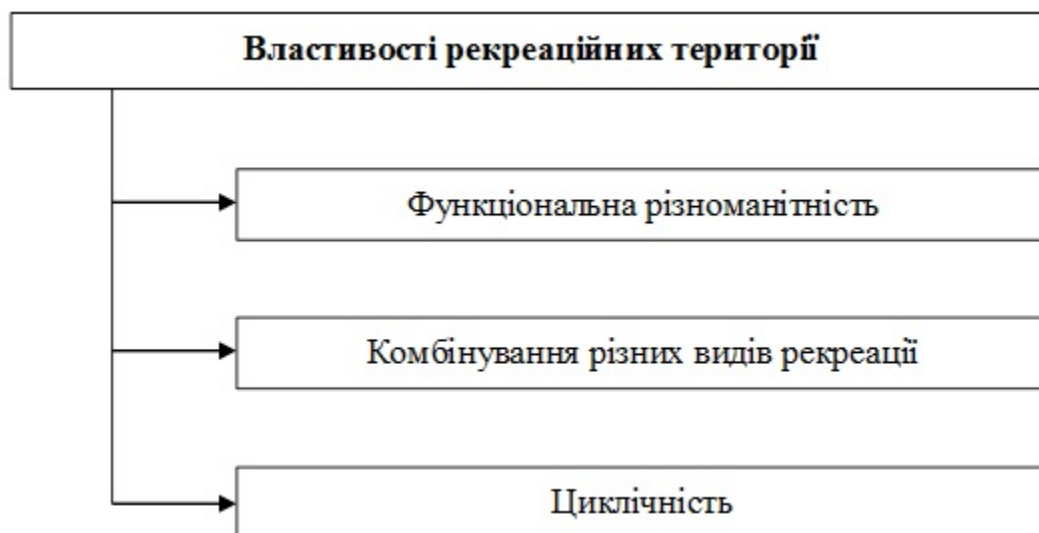
Ринкові перетворення вітчизняної економіки, що супроводжуються подальшим погіршенням соціально-економічного стану населення країни, привели в дію численні дестабілізуючі чинники розвитку, а нестійкість – стала характерною рисою функціонування соціально-економічних систем різного рівня. На тлі сформованої ситуації рекреаційна сфера займає особливе місце в системі господарського комплексу держави, оскільки в ній відбувається відтворення трудових ресурсів і оздоровлення населення країни, що робить її економічно і соціально значимою.

Лікувальні та оздоровчі функції рекреаційних територій обмежені певними просторовими і ресурсними межами, окреслюють родовища бальнеологічних ресурсів, в зв'язку, з чим вивчення економічних відносин і процесів в зазначеній сфері передбачає не тільки аналіз цих проблем на національному рівні, а й їх дослідження з урахуванням конкретних особливостей [2].

Для цього потрібно чітко розуміти, якими ж властивостями наділені рекреаційні території (рис.1) та розрізняти фактори, що впливають на ці властивості тієї чи іншої території.

Функціональна різноманітність є головною ознакою класифікації рекреаційного природокористування. На сьогоднішній день вчені виділяють наступні рекреаційні функції:

- лікувальна – направлена на відновлення здоров'я людини;
- пізнавальна – направлена на розвиток духовного потенціалу особистості;
- спортивна – направлена на розвиток фізичних сил людини.

Рис.1. Властивості рекреаційних територій

Джерело: систематизовано на основі: [1], [3].

Комбінування різних видів рекреації. Видів рекреації на сьогоднішній день може бути безліч, оскільки будь-яка дія чи територія може в тій чи іншій мірі використовуватись для відновлення фізичних чи моральних сил. Чим

більше перерахованих вище видів рекреації зможе запропонувати одна рекреаційна територія, тим вище буде її рекреаційна цінність.

Циклічність. Однією з найважливіших властивостей рекреаційних територій є циклічність надання рекреаційних послуг. Тобто, рекреаційні властивості територій повинні або повністю відновлюватись в часі до моменту їх наступного використання, чи їх використання взагалі не повинне зменшувати їх цінності. Якщо ці вимоги не задовольняються, суб'єктам надання рекреаційних послуг потрібно здійснювати витрати на приведення рекреаційних територій до їх первинного стану.

Значимість завдання проектувальників та організаторів відпочинку полягає не лише в правильному виборі території для організації рекреаційної діяльності, а й наповненні її антропогенними атракторами (тобто, такими, що штучно створені людьми), властивості яких відповідають інтересам споживачів. Привабливість території буде зберігатися тривалий час тільки в тому випадку, якщо будуть підтримуватися їх експлуатаційні характеристики, розроблятися і впроваджуватися нові методи демонстрації атракторів, з'являтися нові властивості, поліпшуватися доступність до рекреаційних об'єктів, створюватися нові центри. Недооблік цих факторів може призвести в майбутньому до зниження інтересу і, як наслідок, зменшення доходу від користування такими територіями.

Сьогодні особлива роль належить рекреації і туризму, які являють собою форму відпочинку, основна мета якої лежить в підтримці та вдосконаленні комплексного здоров'я людини, що включає в себе не лише фізичне та психічне, а й духовно-моральне та соціальне. При цьому, в туризмі все більшою мірою проявляється оздоровча спрямованість відпочинку, а у відпочинку в рекреаційних закладах споживачами стають не тільки групи населення, що потребують певного лікування чи профілактики захворювань, а й цілком здорові люди різного віку і соціального статусу.

Основними факторами і умовами формування рекреаційних властивостей території є соціально-економічні, демографічні, ресурсно-екологічні, геополітичні та соціально-психологічні. Виявлені фактори мають багаторівневу природу в залежності від природи виникнення, тривалості користування, способу розвитку відносно середовища функціонування.

Література

1. Боголюбова С.А. Эколого-экономическая оценка рекреационных ресурсов // Международный журнал экспериментального образования. – 2010. № 3. – С. 27–28.
2. Никоноров С.М. Концепция стратегического развития экотуризма в регионах России: [монографія] / С.М. Никоноров. – Германия: LAP LAMBERT Academic Publishing GmbH & Co. KG Heimrich-Böcking-Str. 6-8, 66121, Saarbrücken, Germany, 2012. – 304 с.